Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Európai polgári kezdeményezés – „Mentsük meg a méheket és a mezőgazdasági termelőket!”

(saját kezdeményezésű vélemény)

(2023/C 100/07)

Előadó: **Arnold PUECH D'ALISSAC**

Közgyűlési határozat:	2022.5.19.
Jogalap:	eljárási szabályzat 52. cikk (2) bekezdés
	saját kezdeményezésű vélemény
Illetékes szekció:	„Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2022.11.24.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2022.12.15.
Plenáris ülésszak száma:	574.
A szavazás eredménye:	
(mellette/ellene/tartózkodott)	168/0/2

1. **Következtetések és ajánlások**

1.1. Ennek az európai polgári kezdeményezésnek a sikere azt mutatja, hogy az európai polgárok nagyon nagy elvárásokat támasztanak az Európai Bizottsággal szemben ebben a kérdésben. Az EGSZB mindenekelőtt gratulálni szeretne a szervezőnek, és üdvözli a polgárok elkötelezettségét a kezdeményezés sikere iránt, tekintettel arra, hogy nehéz összegyűjteni a szükséges aláírásokat. Ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy pontos és konkrét válaszokat adjon az ezen európai polgári kezdeményezés keretében megfogalmazott indítványokra.

1.2. Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a kezdeményezéshez választott cím: „Mentsük meg a méheket és a mezőgazdasági termelőket!” nem tükrözi a kezdeményezés legfontosabb javaslatát, a peszticidek 2035-ig történő teljes kivezetését. Az EGSZB rámutat továbbá arra, hogy az Európai Bizottság számos jogi aktust dolgoz ki vagy fogadott már el a méhek, a beporzók, a biológiai sokféleség, a növényvédő szerek fenntartható használata és a mezőgazdasági termelők agroökológiai átállásban való támogatása érdekében, ugyanakkor elismeri, hogy ezek az intézkedések nem tették lehetővé a bennük foglalt célok teljeskörű megvalósítását. Ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy hozzon további intézkedéseket az általa kitűzött ambiciózus célok tényleges és eredményesebb elérése érdekében. Javasolja például a precíziós gazdálkodás, a digitális mezőgazdaság, a biológiai védekezés, a robotika, valamint az agroökológia erőteljesebb támogatását.

1.3. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a rendszerek fenntarthatósága és az élelmiszer-önrendelkezés alapvető összefüggésében a fenntarthatóság mindhárom pillérét (környezeti, társadalmi és gazdasági) figyelembe kell venni, amelyek közül a gyakran háttérbe szorított gazdasági pillért sem szabad kihagyni.

1.4. Az EGSZB arra is kéri az Európai Bizottságot, hogy bármilyen döntés meghozatala előtt végezzen hatásvizsgálatokat, különösen annak felmérése érdekében, hogy milyen költségekkel jár a kezdeményezés a mezőgazdasági termelésre és a gazdaságra nézve. Ezt párhuzamba kell állítani azzal, hogy a biológiai sokféleség csökkenése milyen gazdasági költséggel jár a mezőgazdasági termelőkre nézve.

2. **Háttér**

2.1. *Európai polgári kezdeményezés a méh-, ember- és környezetbarátabb mezőgazdaságért*

2.1.1. Az európai polgári kezdeményezés intézménye lehetőséget kínál az európai polgárok számára, hogy aktívan részt vegyenek az Európai Unió (EU) demokratikus folyamataiban azáltal, hogy új jogszabályjavaslatok előterjesztésére kérik az Európai Bizottságot. Ha egy kezdeményezés legalább egymillió uniós polgár támogatását elnyeri, és a tagállamok legalább egynegyedében eléri a szükséges küszöbértékeket [1], az Európai Bizottságnak reagálnia kell az európai polgári kezdeményezésre.

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/788 rendelete (2019. április 17.) az európai polgári kezdeményezésről (HL L 130., 2019.5.17., 55. o.).

2.1.2. Mivel a „Mentsük meg a méheket és a mezőgazdasági termelőket! Méhbarát mezőgazdaságot az egészséges környezetért” európai polgári kezdeményezés elérte e küszöbértékeket, arra kéri az Európai Bizottságot, hogy javasoljon jogi aktusokat a szintetikus növényvédő szerek 2035-ig történő fokozatos kivezetésére, a biológiai sokféleség helyreállítására és a mezőgazdasági termelők ezen átállási szakaszban történő támogatására.

2.2. *A beporzók fogyatkozása és a biológiai sokféleség csökkenése Európában*

2.2.1. Az ezen európai polgári kezdeményezés keretében megfogalmazott indítványok hátterében az áll, hogy Európában csökken a méhek száma. A méhek európai vörös listája szerint ugyanis minden harmadik méh- és lepkefaj fogyatkozik, egytizedüket pedig a kihalás veszélye fenyegeti ([2]).

2.2.2. Márpedig az európai haszonnövények 84 %-át legalább részben állatok porozzák be ([3]), és az EU vadon élő növényeinek 78 %-a függ a beporzó rovaroktól ([4]). Védelmük ezért döntő fontosságú kérdés a mezőgazdasági termelés számára az élelmezésbiztonság és az élelmiszer-önrendelkezés jelenlegi alapvető összefüggésében. Emellett a méhek a méztermeléshez is nélkülözhetetlenek, az EU pedig a mézfogyasztás terén csak 60 %-ban önellátó. A kereslet kielégítése érdekében (28 %-ban Kínából származó) importra kell támaszkodnia, amely gyengébb minőségű, mint az európai méz.

2.2.3. A biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platformnak (IPBES) a beporzókról, a beporzásról és az élelmiszer-termelésről szóló értékelő jelentése ([5]) szerint a beporzók fogyatkozásának legfőbb tényezői a földhasználat megváltozása, az intenzív mezőgazdasági gyakorlatok és a peszticidhasználat, a környezetszennyezés, az idegenhonos inváziós fajok, a kórokozók és az éghajlatváltozás.

2.2.4. A diverzifikált és egész évben elegendő mennyiségben rendelkezésre álló táplálékforrás (nektár és pollen) szintén kulcsfontosságú tényező a méhek megfelelő fejlődéséhez és a méhészek számára egyenletesebb méztermelés biztosításához ([6]).

2.2.5. A méhek fogyatkozásának hátterében a biológiai sokféleség csökkenése áll. Az IPBES biológiai sokféleségről és ökoszisztéma-szolgáltatásokról szóló 2019. évi globális értékelő jelentése ([7]) a biológiai sokféleség példátlan mértékű csökkenését állapította meg.

2.2.6. Ezen IPBES-jelentéseket követően az Institut national de recherche pour l'agriculture, l'alimentation et l'environnement (Nemzeti Mezőgazdasági, Élelmiszeripari és Környezettudományi Kutatóintézet, INRAE) és az Institut français de recherche pour l'exploitation de la mer (Francia Tengerhasznosítási Kutatóintézet, Ifremer) 2022 májusában közös tudományos szakvéleményt tett közzé a növényvédő szerek biológiai sokféleségre és ökoszisztéma-szolgáltatásokra gyakorolt hatásairól ([8]). A közös tudományos szakvélemény kiemeli, hogy a biológiai sokféleség csökkenése több tényezőre vezethető vissza, valamint hogy a különböző tényezők kölcsönös összefüggései miatt nehéz megállapítani, hogy a növényvédő szerek mekkora szerepet játszanak ebben a csökkenésben. A tudományos ismeretek azonban lehetővé tették, hogy a közös tudományos szakvéleményben egyértelmű ok-okozati összefüggést állapítsanak meg a növényvédő szerek használata és egyes populációk, például a beporzó rovarok fogyatkozása között.

2.3. *Az Európai Bizottság számos jogi aktust dolgoz ki vagy fogadott már el a méhek, a növényvédő szerek fenntartható használata, a biológiai sokféleség helyreállítása és a mezőgazdasági termelők agroökológiai átállásban való támogatása érdekében*

2.3.1. A méhek és a beporzók védelmével kapcsolatban: az EU 2018-ban indította el a beporzókról szóló uniós kezdeményezést, amelynek célja a vadon élő beporzók pusztulásának megakadályozása az EU-ban. A kezdeményezés tíz intézkedést tartalmaz, amelyek három kiemelt témára tagolódnak:

— a beporzók pusztulásával, valamint az annak okaival és következményeivel kapcsolatos ismeretek bővítése,

— a beporzók pusztulásához vezető okok felszámolása,

— figyelemfelkeltés, a társadalom egészének bevonása és az együttműködés előmozdítása.

([2]) Nieto és mtsai., 2014. European Red List of Bees.
([3]) Williams, 1994. The dependence of crop production within the European Union on pollination by honeybees.
([4]) Ollerton és mtsai., 2011. How many flowering plants are pollinated by animals?
([5]) IPBES, 2016. Assessment Report on Pollinators, Pollination and Food Production.
([6]) ITSAP, 2015. Ressources alimentaires pour les abeilles.
([7]) IPBES, 2019. Értékelő jelentés a biodiverzitás és az ökoszisztéma-szolgáltatások globális helyzetéről.
([8]) INRAE és Ifremer, 2022. Impacts des produits phytopharmaceutiques sur la biodiversité et les services écosystémiques.

Mindazonáltal az Európai Számvevőszék „A vadon élő beporzók védelme az EU-ban” című, 15/2020. sz. különjelentésében ([9]) megállapította, hogy „ez csekély mértékben lassította a csökkenést, és a kezdeményezés célkitűzéseinek eléréséhez jobb irányításra van szükség”. A kezdeményezés végrehajtásáról szóló jelentésében ([10]) maga az Európai Bizottság is elismerte, hogy bár jelentős előrelépés történt a kezdeményezés intézkedéseinek végrehajtása terén, további erőfeszítésekre van szükség a pusztulás különböző okainak kezelése érdekében.

2.3.2. A növényvédő szerek hatásainak és kockázatainak csökkentésével kapcsolatban: az Európai Bizottság 2022 júniusában új rendelettervezet ([11]) előterjesztésével megkezdte a növényvédő szerek fenntartható használatáról szóló irányelv felülvizsgálatát azon fő probléma kezelése érdekében, hogy az irányelv korlátozottan hatékony a növényvédő szerek használatának, valamint az emberi egészséget és a környezetet fenyegető kockázatoknak a csökkentése terén. A főbb intézkedések közé tartoznak a következők:

— jogilag kötelező erejű uniós szintű célok a vegyi növényvédő szerek használatának és kockázatának, valamint a legveszélyesebb növényvédő szerek használatának 2030-ig történő 50 %-os csökkentésére,

— új intézkedések az integrált növényvédelem mezőgazdasági termelők általi alkalmazásának biztosítására,

— valamennyi növényvédő szer tilalma az érzékeny területeken, a feltételekhez kötött mentességek kivételével.

2.3.3. A növényvédő szerek forgalomba hozatalát szigorúan szabályozzák az EU-ban. A növényvédő szerek uniós forgalomba hozatalának jogi keretét az 1107/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ([12]) határozza meg. E rendelet értelmében az egészségre vagy a környezetre gyakorolt esetleges káros hatások elkerülése érdekében a hatóanyag jóváhagyása előtt európai szintű kockázatértékelést kell végezni. Emellett a növényvédő szerek méhekkel kapcsolatos kockázatértékeléséről szóló iránymutatás (a méhekre vonatkozó iránymutatás ([13]) vagy „Bee Guidance Document”) jelenleg felülvizsgálat alatt áll az e területen elért legújabb tudományos fejlemények figyelembevétele érdekében.

2.3.4. A mezőgazdasági területek biológiai sokféleségének helyreállításával kapcsolatban: az EU a Natura 2000 hálózatra – bár az nem csak mezőgazdasági területeket érint –, valamint a madárvédelmi ([14]) és az élőhelyvédelmi ([15]) irányelvre támaszkodhat, amelyek az uniós természetvédelmi jogszabályok alapját képezik. Az Európai Bizottság a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiát ([16]) is bevezette. Ez többek között a mezőgazdasági területek biológiai sokféleségének helyreállítására irányuló intézkedéseket és kötelezettségvállalásokat foglal magában, amelyeket az Európai Bizottság által 2022. június 22-én előterjesztett, a természet helyreállításáról szóló rendelettervezet ([17]) fejt ki pontosabban. A tervezet 8. cikke azt a kötelező célt tűzné ki a tagállamok számára, hogy 2030-ig visszafordítsák a beporzók állománycsökkenését, a 9. cikk pedig a mezőgazdasági ökoszisztémák helyreállításával kapcsolatos kötelezettségvállalásokat fogalmazna meg, például azt, hogy 2030-ra az Unió mezőgazdasági területének legalább 10 %-án „nagy biodiverzitású tájképi elemeknek” kell helyet kapniuk.

2.3.5. A mezőgazdasági termelők átállásban való támogatásával kapcsolatban: a 2023–2027-es időszakra vonatkozó új KAP kulcsfontosságú eszköz az európai zöld megállapodás ambiciózus célkitűzéseinek eléréséhez és a mezőgazdasági termelők támogatásához. A Számvevőszék 2020. évi különjelentése kimutatta, hogy a jelenlegi KAP mindeddig nem tudta megállítani a mezőgazdasági területek biológiai sokféleségének hanyatlását ([18]). A Számvevőszék arra a következtetésre jutott, hogy „a biodiverzitással kapcsolatos uniós költségvetési kiadásokat a Bizottság nem megbízható módon követi nyomon, a közvetlen KAP-kifizetések hatása korlátozott vagy nem ismert, valamint a Bizottság és a tagállamok a kisebb hatással járó vidékfejlesztési intézkedéseket részesítették előnyben”. Az új KAP új intézkedéseket, például egy javított feltételrendszert tartalmaz a környezeti hatások javítására.

([9]) Európai Számvevőszék. 15/2020. sz. különjelentés.
([10]) COM(2021) 261 final.
([11]) COM(2022)305 final.
([12]) Az Európai Parlament és a Tanács 1107/2009/EK rendelete (2009. október 21.) a növényvédő szerek forgalomba hozataláról valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 309., 2009.11.24., 1. o.).
([13]) EFSA, 2022. Revised guidance on the risk assessment of plant protection products on bees (Apis mellifera, Bombus spp. and solitary bees).
([14]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (kodifikált változat) (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.).
([15]) A Tanács 92/43/EGK Irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).
([16]) COM(2020) 380 final.
([17]) COM(2022) 304 final.
([18]) Európai Számvevőszék. 13/2020. sz. különjelentés.

2.3.6. Közvetett módon a nem mezőgazdasági ágazatokra vonatkozó európai jogszabályok és az ezeken a területeken végzett munkák is kedvező hatást gyakorolhatnak a beporzókra: például az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomag, amely az EU azon célkitűzésére utal, hogy 2030-ig 55 %-kal kell csökkenteni a szén-dioxid-kibocsátást (mivel az éghajlatváltozás a méheket is érinti), a levegő-, víz- és talajszennyezés felszámolására irányuló szennyező anyag-mentességi cselekvési terv, a megújulóenergia-irányelv és az új uniós erdőgazdálkodási stratégia, amellyel az Európai Bizottság célja az, hogy 2030-ig Európa-szerte hárommilliárd fát ültessenek el.

3. **Általános megjegyzések**

3.1. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az európai polgári kezdeményezések az európai polgárok közvetlen részvételének fontos eszközei. Sőt, az európai polgári kezdeményezés a részvételi demokrácia európai szinten létező leghatékonyabb eszköze. A civil társadalmi szervezetek és az európai intézmények közötti hídként működő EGSZB az évek során megszilárdította az európai polgári kezdeményezések pozícióját, és fokozta jelenlétüket az európai intézmények mindennapi munkájában. Örömmel veszi tudomásul, hogy ez az első olyan, európai polgári kezdeményezésről szóló vélemény, amelyet az Európai Bizottság válaszát megelőzően fogadnak el, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy pontosan válaszoljon a megfogalmazott kérésekre.

3.2. Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a kezdeményezéshez választott cím: „Mentsük meg a méheket és a mezőgazdasági termelőket!” nem tükrözi a kezdeményezés legfontosabb javaslatát, a peszticidek 2035-ig történő teljes kivezetését. Rámutat arra, hogy az Európai Bizottság számos jogi aktust dolgoz ki vagy fogadott már el annak érdekében, hogy ezen indítványokra választ adjon, de elismeri, hogy az intézkedések nem tették lehetővé a bennük foglalt célok teljeskörű megvalósítását. Ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy hozzon további intézkedéseket e célok tényleges és eredményesebb elérése érdekében. Az EGSZB azonban hangsúlyozza, hogy a rendszerek fenntarthatósága és az élelmiszer-önrendelkezés alapvető összefüggésében a fenntarthatóság mindhárom pillérét (környezeti, társadalmi és gazdasági) figyelembe kell venni, és minden döntés meghozatala előtt hatásvizsgálatot kell végezni, különösen annak felmérése érdekében, hogy milyen költségekkel jár a kezdeményezés a mezőgazdasági termelésre és a gazdaságra nézve.

4. **Részletes megjegyzések**

4.1. Az európai polgári kezdeményezésnek „a szintetikus peszticidek 80 %-kal történő, a legveszélyesebbekkel kezdődő fokozatos kivonása az EU mezőgazdaságából 2030-ig annak érdekében, hogy 2035-re az EU mezőgazdasága mentessé váljon a szintetikus peszticidektől” indítványával kapcsolatban:

4.1.1. Az EGSZB óva int attól a javaslattól, hogy túl szoros határidőn belül idealista vagy elérhetetlen célokat határozzanak meg. Hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság már javaslatot tett a vegyi növényvédő szerek használatának és kockázatának, valamint a legveszélyesebb növényvédő szerek használatának 2030-ig történő 50 %-os csökkentésére. Általánosságban ellenzi a peszticidhasználat csökkentésére irányuló olyan célok kitűzését, amelyekhez nem állnak rendelkezésre hatékony és a mezőgazdasági termelők számára elérhető alternatív megoldások.

4.1.2. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a növényvédő szerekre vonatkozó európai szabályozási keret az egyik legszigorúbb szabályozási keret a világon, mivel alapelvként határozza meg, hogy a növényvédő szerek nem gyakorolhatnak elfogadhatatlan hatást a környezetre.

4.1.3. Az EGSZB úgy véli, hogy mivel a háziméhek és a vadon élő beporzók számának csökkenése több tényezőre vezethető vissza, nem a növényvédő szerek kivezetését kell a méhvédelem egyedüli vagy legfőbb eszközének tekinteni. A pusztulás minden tényezője ellen küzdeni kell. A háziméhek esetében például a varroa atka és az ázsiai lódarázs elleni küzdelem komoly aggodalomra ad okot a hivatásos méhészek számára, akik új kezelési megoldásokat remélnek méheik jobb védelme érdekében.

4.1.4. Az EGSZB megjegyzi, hogy a háziméhek, a vadon élő beporzók és más rovarok fontos szerepet játszanak a mezőgazdaságban (növénykultúrák beporzása, a kártevők természetes szabályozása stb.). Példaként említi a mezőgazdasági termelők és a méhészek közötti olyan, mindenki számára előnyös partnerségeket, mint például a gazdálkodók által elindított „Fogadj örökbe egy méhkaptárt” ([19]). Azok a mezőgazdasági termelők ugyanis, akik méhkaptárakat fogadnak örökbe, különös figyelmet fordítanak a méhek védelmére, amikor termőeik védelme érdekében növényvédelmi kezeléseket végeznek. Az „ApiAlert” típusú rendszereket ([20]) is fejleszteni kellene, amelyek lehetővé teszik a méhállomány pusztulásának számbavételét és a pusztulásuk valódi okainak tárgyilagos feltárását.

4.2. Az európai polgári kezdeményezésnek „a természetes ökoszisztémák helyreállítása a mezőgazdasági térségekben, ami révén a mezőgazdasági termelés iránymutató eszköze lesz a biológiai sokféleség helyreállításának” indítványával kapcsolatban:

([19]) Le Betteravier. Quand 14 agriculteurs de l'Aisne deviennent apiculteurs.
([20]) 20 Minutes. Toulouse: Pour suivre la mortalité des abeilles, BeeGuard met au point un compteur vidéo sur ses ruches connectées.

4.2.1. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az emberi tevékenységek, például egyes gazdálkodási gyakorlatok a beporzók és a biológiai sokféleség csökkenésének egyik okát képezik, ugyanakkor a mezőgazdaság megoldást is jelenthet. Több támogatást szeretne például olyan projektek számára, mint a sövények újratelepítése vagy a méztermő erőforrások mezőgazdasági termelők általi fejlesztése annak érdekében, hogy a mezőgazdasági termelők a méhek és a biológiai sokféleség védelmének szereplőivé váljanak. Az is alapvető fontosságú, hogy a mezőgazdasági termelőknek többet fizessenek az általuk nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatásokért annak érdekében, hogy támogassák őket az ilyen jellegű projektek végrehajtásában.

4.2.2. Az EGSZB tudomásul veszi az Európai Bizottságnak a biodiverzitási stratégia és „A termelőtől a fogyasztóig" stratégia célkitűzései és intézkedései, valamint a természet helyreállításáról szóló rendelettervezet révén kifejezésre juttatott, arra irányuló határozott törekvését, hogy a mezőgazdaság a biológiai sokféleség helyreállításának eszközévé váljon, és aggodalmát fejezi ki az EU élelmiszer-önrendelkezésének tiszteletben tartása miatt.

4.2.3. Az EGSZB úgy véli, hogy a beporzókat vagy a biológiai sokféleséget támogató, önkéntes alapon indított mezőgazdasági kezdeményezéseket is támogatni kell, amelyekből Európa-szerte egyre több van. Franciaországban például az FNSEA közzétette a beporzóbarát mezőgazdasági kezdeményezések egy gyűjteményét ([21]). A bevált méhészeti és mezőgazdasági gyakorlatok terjesztése érdekében a gyűjtemény a beporzók támogatására Franciaországban indított önkéntes kezdeményezéseket mutat be inspiráló, pozitív és gyakorlatias példákon keresztül. 2018-ban ugyanilyen megfontolásból indítottak kommunikációs kampányt Dániában „10 méhbarát ajánlás a gazdaságod számára" címmel ([22]). A kampány során olyan különféle önkéntes kezdeményezéseket népszerűsítettek, amelyeket a mezőgazdasági termelők a saját gazdaságukban is meg tudnak tenni, például sövények ültetése, virágsávok telepítése vagy a növényvédő szerek alkalmazásakor a permetsodródás mérséklése megfelelő időjárási körülmények között (pl. gyenge szélben) történő permetezéssel vagy permetsodródás-csökkentő rendszerek alkalmazásával.

4.2.4. Az EGSZB úgy véli, hogy a mezőgazdasági területek természetes ökoszisztémáinak helyreállítása érdekében az Európai Bizottságnak többféle eszközre kell támaszkodnia: az agroökológiai infrastruktúra fenntartása és helyreállítása, a növénytermesztés diverzifikálása annak elősegítése érdekében, hogy sokféle növényt termesszenek a területen, az agrárerdészet, a biogazdálkodás, valamint a minőség- és eredetmegjelöléssel rendelkező termékek fejlesztése, az állandó gyepterületek fenntartása, a növényvédő szerek használatának és hatásainak csökkentése stb.

4.3. Az európai polgári kezdeményezésnek „a mezőgazdaság megreformálása a kis méretű, diverzifikált és fenntartható gazdálkodás előtérbe helyezésével, az agroökológiai és biogazdálkodási gyakorlatok gyors elterjedésének támogatásával, továbbá a peszticidek […] nélküli gazdálkodás témájában a mezőgazdasági termelőket célzó független képzések és kutatás lehetővé tételével" indítványával kapcsolatban:

4.3.1. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy 23 tagállam 300 szakértőjének részvételével készült egy jelentés, amelyben a jövőbeli KAP-nak a biológiai sokféleség védelmére és helyreállítására gyakorolt lehetséges hatásait vizsgálták ([23]). A tudósok konkrét javaslatokat tettek a KAP biológiai sokféleségre gyakorolt hatásának javítására és az ehhez az átálláshoz a mezőgazdasági termelőknek nyújtandó támogatásra. Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok ebből a jelentésből merítsenek ihletet a KAP-reform keretében, mert az hatékony eszköze lehet a mezőgazdaság reformjának.

4.3.2. Mindazonáltal az EGSZB úgy véli, hogy az agroökológiai átállást és a biológiai sokféleség javítását nem lehet kizárólag Brüsszelből, a KAP-on keresztül megvalósítani, így a helyi szint fontosságát is hangsúlyozza. A régiók sajátosságaihoz való alkalmazkodás érdekében helyi megoldásokat is ki kell dolgozni a mezőgazdasági termelőkkel és a földtulajdonosokkal együtt.

4.3.3. Ezenkívül az EGSZB hangsúlyozni kívánja elkötelezettségét amellett, hogy hatékony alternatívákat kell találni annak érdekében, hogy egyetlen mezőgazdasági termelő se maradjon megoldás nélkül. Ezért jobban szeretné ösztönözni a precíziós gazdálkodást, a digitális gazdálkodást, a biokontrollt, a robotikát, de az agroökológiát is – jelentős pénzügyi támogatást biztosítva a kutatásfejlesztésre, az innovációk megvalósítására, valamint azoknak az ágazatok és a mezőgazdasági termelők általi bevezetésére.

4.3.4. Az EGSZB elismeri, hogy a méhészet számos tagállamban fontos gazdasági ágazat, amely többek között hozzájárul a vidékfejlesztéshez és a régiók népességének megtartásához. Tekintettel arra, hogy az európai méztermelés nem elegendő, a professzionális és környezetbarát, Európa mézfogyasztási igényeit kielégíteni képes méhészet fenntartása érdekében fokozni kell a méhészetnek, valamint a méz és egyéb méhészeti termékek (virágpor, méhviasz, méhpempő stb.) gazdasági hasznosításának a támogatását. Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy a méhészeknek szakmai szervezetekbe kellene tömörülniük, hogy szervezettebben tudjanak fellépéni és hatékonyabban tudják védeni az európai méhészet érdekeit. Különösen azt szeretné, ha az Európai Bizottság kihasználná a mézről szóló irányelv közelgő felülvizsgálata nyújtotta alkalmat arra, hogy szigorítsa a méz címkézését és a nyomon követhetőséget, és így hatékonyabban lépjen fel az európai méztermelést gyengítő csalások és az előírásainknak nem megfelelő, harmadik országokból származó import ellen.

([21]) EFSA, 2022. Recueil des initiatives agricoles favorables aux pollinisateurs.
([22]) Dán Mezőgazdasági és Élelmiszertanács, 2018. 10 bee-friendly recommendations for your farm.
([23]) Pe'er és mtsai., 2022. How can the European Common Agricultural Policy help halt biodiversity loss? Recommendations by over 300 experts.

4.3.5. Végezetül annak biztosítása érdekében, hogy az agroökológiai átállás elfogadható legyen az európai mezőgazdasági termelők számára, az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság mielőbb valósítsa meg a normák kölcsönösségét, hogy korlátozza az európai mezőgazdasági termelőket érintő versenytorzulásokat.

Kelt Brüsszelben, 2022. december 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG